

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

RAPORT Z POSTĘPÓW W REALIZACJI SYSTEMU TARGET2

Wstęp

W dniu 24 października 2002 r. Rada Prezesów EBC ustanowiła długoterminową strategię dla systemu TARGET (TARGET2). Podjęta decyzja, przedstawiona tego samego dnia w komunikacie prasowym, zakłada konsolidację techniczną systemu TARGET, wprowadzenie w całym Eurosystemie jednej struktury opłat za płatności krajowe i transgraniczne oraz ujednoczenie poziomu i zakresu usług. W dniu 16 grudnia 2002 r. rozpoczęto konsultacje społeczne w sprawie dokumentu „TARGET2: zasady i struktura”. Podsumowanie nadesłanych uwag opublikowano 13 lipca 2003 r.

W dniu 28 lipca 2003 r. trzy banki centralne – Banque de France, Banca d’Italia i Deutsche Bundesbank – zgłosiły Prezesowi EBC gotowość do stworzenia razem podstaw jednolitej wspólnej platformy (Single Shared Platform – SSP) z wykorzystaniem odpowiednio zmodyfikowanych fragmentów istniejącej w tych krajach infrastruktury TARGET I uzupełnionych o niezbędne dodatkowe elementy (na zasadzie podejścia modułowego). Do końca 2003 r. banki centralne Eurosystemu wyraziły chęć dołączenia do platformy SSP pod warunkiem doprecyzowania kwestii zarządzania, kosztów i finansowania. Od tej pory dalsze prace prowadzono w Eurosystemie na podstawie założenia, że TARGET2 będzie działać na jednolitej wspólnej platformie.

Jeżeli chodzi o zakres funkcjonalny, użytkowników systemu TARGET poproszono o przekazanie uwag do wstępnej wersji Ogólnej Specyfikacji Funkcjonalnej (General Functional Specifications – GFS) dotyczącej platformy SSP, po czym dokument został ostatecznie opracowany i zatwierdzony przez Radę Prezesów EBC w dniu 22 lipca 2004 r.

Niniejszy raport omawia szereg zagadnień, które należy rozstrzygnąć, aby umożliwić poszczególnym bankom centralnym podjęcie ostatecznej decyzji o udziale w platformie SSP. Rozdział I omawia otwarte kwestie związane z funkcjonowaniem systemu TARGET2, w tym tworzenie puli płynności, rachunki krajowe prowadzone poza systemami RTGS w systemach lokalnych lub na nowej platformie (dalej: rachunki krajowe) oraz zewnętrzne systemy rozrachunku (dalej: systemy zewnętrzne). Rozdział 2 omawia kwestie ustalania opłat za usługi w systemie TARGET2. W rozdziale 3 przedstawiono problemy związane z migracją. Rozdział 4 zawiera informacje o dalszych planach dotyczących projektu TARGET2.

EBC

Raport z postępów w realizacji systemu TARGET2

Luty 2005 r.

I. Funkcjonowanie systemu TARGET2

I.1 Pula płynności śróddziennej

Łączenie płynności śróddziennej na wirtualnym rachunku (dalej określane jako pula płynności) umożliwi uczestnikom systemu TARGET2 zgrupowanie (części) swoich rachunków rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (dalej: RTGS) i stworzenie puli dostępnej płynności śróddziennej, z korzyścią dla wszystkich uczestników danej grupy rachunków. Dzięki temu każdy uczestnik grupy rachunków będzie mógł dokonywać płatności z własnego rachunku do wysokości całkowitej płynności śróddziennej dostępnej na wszystkich rachunkach w grupie. Dobre rozwiązanie prawne zapewni, że – bez konieczności przenoszenia płynności na rachunek, na którym jest potrzebna – pozycja po stronie winien na jednym rachunku będzie w ciągu dnia zabezpieczona środkami dostępnymi na pozostałych rachunkach z danej grupy. Następnie na koniec dnia zostanie wykonana procedura wyrównawcza (ręcznie przez administratora danej grupy rachunków lub, w razie potrzeby, automatycznie przez system), której celem będzie uzyskanie dodatniego salda wszystkich rachunków w grupie oraz zapewnienie, że ewentualne salda ujemne nie przekroczą dopuszczalnych limitów kredytu w rachunku bieżącym.

Eurosystem podkreśla, że funkcja puli płynności śróddziennej jest związana wyłącznie z systemem płatniczym i w żaden sposób nie przełoży się na centralizację prowadzonej polityki pieniężnej.

I.1.1 Zarządzanie płynnością

Funkcja puli płynności przyczyni się do sprawnego funkcjonowania systemu TARGET2 i systemów zewnętrznych dokonujących rozrachunku za jego pośrednictwem. Dostępność całej płynności na rachunkach należących do danej grupy pozwoli ograniczyć zapotrzebowanie na kredyt śróddzienny. W rezultacie zmniejszy się zapotrzebowanie na zabezpieczenia i ryzyko zatorów płatniczych. Ułatwi to między innymi rozrachunek systemów zewnętrznych, których uczestnicy będą mieć dostęp do całej płynności dostępnej na rachunkach wchodzących w skład grupy (włącznie z dopuszczalnymi limitami kredytu w rachunku bieżącym).

Utworzenie puli płynności pozwoli częściowo oddzielić zarządzanie płynnością od zarządzania zabezpieczeniami, gdyż umożliwi zapewnienie płynności całej grupie rachunków bez konieczności przesuwania zabezpieczenia, ograniczając w ten sposób koszty ponoszone przez użytkowników systemu TARGET2. Ponadto funkcja ta pozwoli obniżyć koszt zarządzania szeregiem rachunków w jednym lub kilku bankach centralnych i faktycznie wyeliminuje rozdrobnienie płynności śróddziennej, jakiego doświadczają banki prowadzące działalność w kilku krajach, które muszą mieć rachunki w kilku bankach centralnych.

I.1.2 Dopuszczalność prawna

Systemy prawne państw obszaru euro zasadniczo dopuszczają tworzenie puli płynności. Przepisy krajowe, którym podlega większość banków centralnych mogą zezwolić na wykorzystanie rachunków

gotówkowych jako zabezpieczenia. Ponadto w niemal wszystkich odpowiednich systemach prawnych salda środków pieniężnych na rachunkach gotówkowych ujęte w księgach rachunkowych danego banku centralnego mogą zostać wykorzystane jako zabezpieczenie na rzecz innego banku centralnego.

Jeżeli chodzi o zabezpieczenia osób trzecich, zawarcie odpowiedniej umowy między stroną dostarczającą zabezpieczenie a dłużnikiem, którego dług jest zabezpieczany może ograniczyć do zadowalającego poziomu ryzyko prawne niewykonalności umowy zabezpieczenia, z wyjątkiem – na chwilę obecną – niektórych jurysdykcji spoza obszaru euro.

Warunkiem wstępnym wprowadzenia tej funkcji jest stworzenie solidnych ram prawnych, co wymaga dalszych uważnych analiz i prac legislacyjnych. Eurosystem rozważy także, czy ze względów prawno-politycznych nie należałoby ograniczyć rodzaju podmiotów (np. oddziały, podmioty zależne, odrębne osoby prawne), które mogą uczestniczyć w grupie rachunków.

I.1.3 Rachunki, które mogą wejść do puli płynności

Po starannej analizie (obejmującej także ocenę dopuszczalności prawnej) Eurosystem podjął decyzję, że w ramach platformy SSP funkcja puli płynności śróddziennej będzie dostępna jedynie dla rachunków RTGS¹ banków z obszaru euro prowadzonych w bankach centralnych tego obszaru.

Natomiast wszystkie banki, łącznie z tymi, które nie zostaną dopuszczone do korzystania z rachunku wirtualnego, będą mieć dostęp do skonsolidowanej informacji o rachunku.

I.1.4 Zainteresowanie ze strony użytkowników systemu TARGET oraz poziom opłat

Użytkownikom systemu TARGET przedstawiono szacunkowy roczny koszt funkcji puli płynności, który wynosi około 900.000 euro. Wstępne wyniki sondażu uczestników rynku przy takim założeniu wskazują, że do puli mogłoby wejść od 60 do 120 rachunków, co oznacza, że dla zapewnienia zwrotu kosztów roczna opłata od jednego rachunku musiałaby wynosić od 7.500 do 15.000 euro. Poziom opłat za dostęp do skonsolidowanej informacji zostanie określony w najbliższych miesiącach.

I.2 Rachunkowość krajowa

Eurosystem rozważał kwestię tzw. „rachunków krajowych” prowadzonych poza systemem RTGS, ściśle mówiąc poza modułem płatniczym (Payment Module – PM) platformy SSP. Obecnie rachunki takie służą przede wszystkim do zarządzania rezerwami obowiązkowymi, instrumentami kredytowo-depozytowymi banku centralnego oraz zabezpieczeniami operacji krajowych, a także do rozrachunku wypłat gotówki. Ponadto rachunki te są wykorzystywane do rejestracji operacji klientów banku centralnego, którzy nie są (nie mogą być) uczestnikami systemu RTGS. W środowisku systemu TARGET2 rachunki krajowe

¹ Z wyjątkiem rachunków uczestników zdalnych, którzy nie są uprawnieni do uzyskiwania kredytu śróddziennego od banku centralnego państwa-gospodarza.

można prowadzić w standardowym module rachunkowości krajowej (Home Accounting Module – HAM) na platformie SSP lub w odrębnej aplikacji rachunkowości krajowej (proprietary home accounting application – PHA) danego banku centralnego.

Eurosystem uzgodnił, że transakcje zawierane pomiędzy uczestnikami rynku, operacje wynikające z rozrachunku systemów zewnętrznych oraz płatności związane z operacjami otwartego rynku powinny być ostatecznie rozliczane w module płatniczym na platformie SSP. Jednak rozwiązania obowiązujące w niektórych krajach w odniesieniu do tego rodzaju transakcji mogą uniemożliwiać ich przeniesienie na platformę SSP natychmiast po jej uruchomieniu. Dlatego Eurosystem uzgodnił, że okres przejściowy do momentu rozpoczęcia rozrachunku tych transakcji w module płatniczym platformy SSP może wynieść do czterech lat od przystąpienia banku centralnego danego kraju do platformy. Jeżeli chodzi o systemy zewnętrzne, można oczekiwać, że przeniesienie ogólnoeuropejskich systemów zewnętrznych nastąpi po przejściu wszystkich banków centralnych na platformę SSP lub niedługo później. Ponowna ocena sytuacji zostanie przeprowadzona rok po uruchomieniu systemu TARGET2.

Rozrachunek niektórych transakcji z lokalnym bankiem centralnym (w tym związanych z zarządzaniem rezerwą obowiązkową, wykorzystaniem instrumentów kredytowo-depozytowych banku centralnego oraz wypłatami gotówki) może, zależnie od uznania poszczególnych banków centralnych, odbywać się albo w odrębnej aplikacji rachunkowości krajowej, albo na platformie SSP (w module płatniczym lub w module rachunkowości wewnętrznej).

Dla wzmocnienia linii polityki dotyczącej korzystania z rachunków krajowych, opłaty z tytułu płatności realizowanych za pośrednictwem tych rachunków będą wyższe niż standardowe opłaty za korzystanie z systemu TARGET2. Ma to stanowić zachętę do skrócenia okresu przejściowego i jak najszybszego przejścia do modułu płatniczego w ramach platformy SSP.

I.3 Rozrachunek w systemach zewnętrznych

Eurosystem przeprowadził konsultacje z użytkownikami rynku, którzy potwierdzili zasadność istnienia sześciu modeli rozrachunku dostępnych na platformie SSP do rozrachunku systemów zewnętrznych, zgodnie z Ogólną Specyfikacją Funkcjonalną (w tym dwóch modeli działających w czasie rzeczywistym i czterech opartych na przetwarzaniu wsadowym) z uwagi na to, że każdy model służy realizacji jednego lub więcej celów biznesowych. Rozwiązania przyjęte w tych modelach są znacznie bardziej jednolite, niż metody stosowane obecnie. Ponadto rozrachunki sald gotówkowych przechodzące poprzez systemy zewnętrzne do TARGET2 będą się odbywać bezpośrednio na należącym do danego uczestnika rachunku RTGS na platformie SSP, niezależnie od lokalizacji systemu zewnętrznego. Stanowi to istotny krok w kierunku integracji i ujednoczenia praktyki rynkowej.

W odniesieniu do rozrachunków nocnych nie planuje się obecnie udostępniania systemu TARGET2 w godzinach nocnych. Zakłada się natomiast, że kolejny dzień roboczy systemu TARGET2 – po zamknięciu dla poprzedniego i zakończeniu przetwarzania na koniec dnia – będzie się rozpoczynać trwającą przez

określony czas sesją, w trakcie której można będzie wykorzystać płynność dla potrzeb rozrachunku cykli nocnych systemów zewnętrznych. Ponowne otwarcie modułu płatniczego platformy SSP następowaloby następnie odpowiednio wcześniej, tak aby do godziny 7:00 przetworzyć wnioski rozrachunkowe z systemów zewnętrznych. Potem płynność niewykorzystana do rozrachunku nocnego byłaby ponownie dostępna.

Na pierwszą połowę 2005 r. zaplanowano dalsze omówienie i doprecyzowanie szeregu innych zagadnień wpływających na rozrachunek systemów zewnętrznych (w tym ewentualne ujednoczenie godzin rozrachunku, analiza wpływu na płynność nowych rozwiązań przyjętych w systemie TARGET2, problemy polityczno-strategiczne wynikające z poszczególnych modeli rozrachunku, dostęp zdalnych uczestników do płynności, możliwość przedstawienia nabytych papierów jako zabezpieczenia kredytu udzielonego na ich zakup, ostateczność rozrachunku itp.). W szczególności dalszego rozważenia wymagają zagadnienia związane ze współistnieniem systemów rozrachunku papierów wartościowych opartych na innych modelach (zintegrowane, połączone przez interfejs, finansowane z góry) oraz szczegółowe rozwiązania przyjęte w tych modelach.

2. Ustalanie opłat

Eurosystem opracował wstępnie metodologię podwójnego systemu ustalania opłat z tytułu podstawowych usług oferowanych w systemie TARGET2, umożliwiającą uczestnikom dokonanie wyboru między opłatą jedynie z tytułu transakcji a niższą od niej opłatą z tytułu transakcji powiększoną o opłatę okresową. Podstawowe założenia systemu opłat są następujące:

- i. Powinien umożliwiać zwrot bardzo dużej części ogólnych kosztów systemu TARGET2;
- ii. Najwyższa opłata transakcyjna nie powinna przekraczać 0,80 euro; oraz
- iii. Najniższa opłata transakcyjna (przy największej liczbie transakcji) powinna dojść do 0,25 euro od transakcji.

W celu sprawdzenia, czy powyższe zasady są zgodne z szacunkami kosztów i wolumenu operacji systemu TARGET2 przeprowadzono pewne symulacje. Eurosystem zamierza w najbliższych miesiącach opracować konkretną strukturę opłat dla systemu TARGET2.

Należy przypomnieć, że ceny za niektóre usługi opcjonalne (np. pulę płynności lub rozrachunek systemów zewnętrznych) będą ustalone osobno.

3. Migracja

Migracja ma umożliwić wszystkim zainteresowanym (bankom centralnym, instytucjom finansowym i systemom zewnętrznym) sprawne przejście od istniejącego systemu TARGET do nowego systemu TARGET2. Obejmuje to koordynację wszystkich działań podejmowanych po opracowaniu technicznych

komponentów systemu do momentu przejścia wszystkich banków centralnych na platformę SSP. W szczególności obejmuje testy oraz organizację przejścia na TARGET2.

Eurosystem dokonał porównania wad i zalet jednorazowej migracji na wielką skalę oraz migracji przeprowadzanej etapowo przez grupy krajów. Przyjęcie wariantu pierwszego oznaczałoby, że z pierwszym dniem funkcjonowania systemu TARGET2 wszystkie banki centralne i użytkownicy tego systemu muszą jednocześnie przejść na platformę SSP. Z punktu widzenia równej konkurencji byłoby najlepiej, by wszystkie funkcje TARGET2 zostały jednocześnie udostępnione wszystkim użytkownikom. Z drugiej jednak strony jednoczesne przejście wszystkich użytkowników ze wszystkich krajów na platformę SSP wiązałoby się z ogromnym ryzykiem, a także uniemożliwiło elastyczną organizację tego procesu.

Z tego powodu Eurosystem wybrał podejście etapowe, zakładające przejście użytkowników systemu TARGET na platformę SSP grupami w różnych – z góry określonych – terminach. Każda grupa obejmowałaby kilka banków centralnych i społeczności bankowych z odpowiednich krajów. Proces migracji będzie rozłożony na wiele miesięcy, podczas których będą równoległe działać zarówno komponenty systemu TARGET1, jak i platforma SSP. Tę etapową migrację należy zorganizować w taki sposób, aby ograniczyć ryzyko niepowodzenia. W tym kontekście kolejną ważną kwestią będzie ograniczenie problemów nierównej konkurencji oraz kosztów ponoszonych przez banki centralne i użytkowników systemu TARGET. Okres migracji nie może przekroczyć jednego roku, a zgodnie z roboczym założeniem (patrz rozdział 4) powinien być nawet krótszy. Należy zauważyć, że w innych przedsięwzięciach na podobną skalę związanych z systemami płatniczymi (np. CLS, SWIFTNet) przejście na nową infrastrukturę także odbywało się etapami.

Eurosystem określi na podstawie potrzeb biznesowych, które kraje będą migrować w poszczególnych etapach. Zasady ustalania opłat w okresie migracji zostaną wyznaczone po wskazaniu krajów należących do poszczególnych grup i w taki sposób, aby jak najmniej odczuli je użytkownicy.

4. Plan projektu TARGET2

W chwili obecnej zakłada się następujące główne etapy realizacji projektu (kolejne daty zależą od terminowego ukończenia poprzedniego etapu):

1.	Koniec I kwartału 2005 r.	Ukończenie szczegółowej specyfikacji funkcjonalnej użytkowników (User Detailed Functional Specifications – UDFS)
2.	kwiecień 2005 r. – grudzień 2005 r.	Zakończenie tworzenia platformy SSP
3.	styczeń 2006 r. – marzec 2006 r.	Wewnętrzne testy platformy SSP

4.	kwiecień 2006 r. – maj 2006 r. (wstępnie)	Testy akceptacyjne prowadzone przez banki centralne
5.	czerwiec 2006 r. – grudzień 2006 r. (wstępnie)	Testy prowadzone przez klientów z krajów z pierwszej grupy (udział w tych testach mogą także wziąć użytkownicy wprowadzający system TARGET w późniejszych etapach)
6.	grudzień 2006 r.	Próby działania systemu w środowisku produkcyjnym
7.	styczeń 2007 r.	Uruchomienie systemu w krajach z pierwszej grupy
8.	styczeń 2007 r. – wrzesień 2007 r.	Testy klientów, próby działania itp. oraz uruchomienie systemu w kolejnych grupach krajów

© Europejski Bank Centralny 2005

Adres: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Niemcy

Skrytka pocztowa: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Niemcy

Telefon: +49 69 13 44 0

Internet: <http://www.ecb.int>

Faks: +49 69 13 44 6000

Telex: 411 144 ecb d

Wszystkie prawa zastrzeżone. Przedruk w celach edukacyjnych i niekomercyjnych dozwolony z podaniem źródła.
Luty 2005 r.

ISBN 92-9181-567-5 (wersja drukowana)

ISBN 92-9181-568-3 (wersja elektroniczna)